

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ κατά ΕΛΛΑΔΑΣ

(Προσφυγή αριθ. 54581/07)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

30 Απριλίου 2009

Η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται από το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης. Μπορεί να υποστεί τυπικές διορθώσεις.

Στην υπόθεση Νικολοπούλου κατά Ελλάδας,

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (πρώτο τμήμα), συνεδριάζοντας σε τμήμα αποτελούμενο από τους:

Nina Vajić, *πρόεδρο,*

Χρήστο Ροζάκη,

Khanlar Hajiyev,

Dean Spielmann,

Sverre Erik Jebens

Giorgio Malinverni,

Γεώργιο Νικολάου, *δικαστές,*

και τον Søren Nielsen, *γραμματέα τμήματος.*

Αφού διασκέφθηκε σε συμβούλιο στις 7 Απριλίου 2009,

Εκδίδει την πιο κάτω απόφαση, η οποία ελήφθη την ημερομηνία αυτή:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση έχει εισαχθεί με μία προσφυγή (αριθ. 54581/07) στρεφόμενη κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας από μία υπήκοο του Κράτους αυτού, την κυρία Ευδοκία Νικολοπούλου («η προσφεύγουσα»), η οποία προσέφυγε ενώπιον του Δικαστηρίου στις 5 Δεκεμβρίου 2007 δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης για την προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Η προσφεύγουσα εκπροσωπείται από τον κύριο Ι. Παντελίδη, δικηγόρο Ρόδου. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από τους απεσταλμένους του αντιπροσώπου της, κύριο Σ. Σπυρόπουλο, πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, και κύριο Ι. Μπακόπουλο, δικαστικό αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Στις 15 Μαΐου 2008, η πρόεδρος του πρώτου τμήματος αποφάσισε να κοινοποιήσει στην Κυβέρνηση την αιτίαση την ελκόμενη από τη διάρκεια των διαδικασιών. Όπως επιτρέπει το άρθρο 29 § 3 της Σύμβασης, αποφασίσθηκε επιπλέον να αποφανθεί το τμήμα συγχρόνως επί του παραδεκτού και επί της ουσίας.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

I. ΟΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

4. Η προσφεύγουσα έχει γεννηθεί το 1943 και κατοικεί στη Ρόδο.

5. Η παρούσα υπόθεση πηγάζει από μία διαφορά μεταξύ της προσφεύγουσας και ενός εργολάβου, του Γ.Π., στον οποίο είχε αναθέσει την ανέγερση πολυκατοικίας επί οικοπέδου κυριότητάς της.

1. Διαδικασία αστικής φύσεως σε βάρος της προσφεύγουσας

6. Την 1^η Σεπτεμβρίου 1986, ο Γ.Π. κατέθεσε ενώπιον του Πρωτοδικείου Ρόδου αγωγή κατά της προσφεύγουσας για την εξόφληση του τιμολογίου κατόπιν εκτέλεσης των εργασιών που του είχαν ανατεθεί. Η συζήτηση έλαβε χώρα στις 24 Σεπτεμβρίου 1987. Με την προδικαστική απόφαση αριθ. 161/1987, το δικαστήριο διέταξε αποδείξεις. Με πρωτοβουλία των διαδίκων, η διαδικασία των αποδείξεων άρχισε στις 3 Απριλίου 1992. Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας αυτής, η προσφεύγουσα ζήτησε ή αποδέχθηκε την αναβολή εξέτασης των μαρτύρων οκτώ φορές. Η διαδικασία των αποδείξεων περατώθηκε στις 16 Ιουνίου 2000.

7. Στις 5 Απριλίου 2001, το δικαστήριο απέρριψε την αγωγή του Γ.Π. (απόφαση αριθ. 214/2001).

8. Στις 25 Ιουνίου 2001, ο Γ.Π. άσκησε έφεση. Η συζήτηση έλαβε χώρα στις 11 Ιανουαρίου 2002. Στη συνέχεια, με πράξη της 20 Οκτωβρίου 2004, ο πρόεδρος του Εφετείου Δωδεκανήσου κάλεσε τους διαδίκους σε νέα συζήτηση, για τον λόγο ότι ένας από τους δικαστές που είχαν συμμετάσχει στην πρώτη συζήτηση παραιτήθηκε. Η νέα συζήτηση έλαβε χώρα στις 10 Δεκεμβρίου 2004.

9. Στις 30 Μαρτίου 2005, το Εφετείο Δωδεκανήσου εξαφάνισε την προσβληθείσα απόφαση και έκανε εν μέρει δεκτή την αγωγή του Γ.Π. (απόφαση αριθ. 87/2005). Η απόφαση αυτή κοινοποιήθηκε στην προσφεύγουσα στις 7 Ιουνίου 2005.

10. Στις 3 Ιουλίου 2005, η προσφεύγουσα άσκησε αίτηση αναίρεσης, αμφισβητώντας ιδίως την αξιολόγηση των αποδείξεων από το εφετείο και παραπονούμενη ότι το εν λόγω δικαστήριο, με τη σύνθεση που εξέδωσε την προσβληθείσα απόφαση, δεν ήταν ο φυσικός δικαστής της. Η συζήτηση έλαβε χώρα στις 26 Φεβρουαρίου 2007.

11. Στις 18 Ιουνίου 2007, με μία μακροσκελή απόφαση, ο Άρειος Πάγος απέρριψε την αίτηση, κρίνοντας ότι το εφετείο είχε αιτιολογήσει δεόντως και πλήρως την απόφασή του και ότι η προσφεύγουσα δεν είχε στερηθεί τον φυσικό δικαστή της.

Ως προς τούτο, το ανώτατο δικαστήριο επεσήμανε ότι κατά την παραίτηση του δικαστή που είχε συμμετάσχει στην πρώτη συζήτηση, δεν είχε ληφθεί ακόμα καμία απόφαση. Ωστόσο, κατόπιν αυτής της παραίτησης, το εφετείο δεν είχε πλέον το δικαίωμα να αποφανθεί με την αρχική του σύνθεση. Σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, μία νέα συζήτηση έλαβε συνεπώς χώρα προκειμένου να μπορέσει η νέα σύνθεση του εφετείου να λάβει απόφαση (απόφαση αριθ. 1434/2007).

2. Διαδικασία αστικής φύσεως που κίνησε η προσφεύγουσα

12. Στις 17 Ιουλίου 1989, η προσφεύγουσα κατέθεσε ανταγωγή ενώπιον του Πρωτοδικείου Ρόδου. Η συζήτηση έλαβε χώρα στις 14 Μαρτίου 1991. Στις 30 Απριλίου 1991, δεδομένης της σύνδεσης των δύο αγωγών που εκκρεμούσαν ενώπιόν του, το δικαστήριο αποφάσισε, σύμφωνα με το άρθρο 249 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, να αναστείλει την έκδοση απόφασης του ώσπου να τελεσιδικήσει η διαδικασία που είχε κινήσει ο Γ.Π. (απόφαση αριθ. 166/1991).

13. Στις 12 Αυγούστου 2005, αφού το Εφετείο Δωδεκανήσου είχε εκδώσει την απόφασή του αριθ. 87/2005 (βλέπε πιο πάνω παράγραφο 9), η προσφεύγουσα ζήτησε τον ορισμό δικασίμου. Η συζήτηση ορίστηκε για τις 17 Νοεμβρίου 2005.

14. Στις 5 Μαΐου 2006, το Πρωτοδικείο Ρόδου εξέδωσε την απόφασή του (απόφαση αριθ. 119/20065).

15. Στις 7 Δεκεμβρίου 2006 και 26 Φεβρουαρίου 2007 αντίστοιχα, η προσφεύγουσα και ο Γ.Π. άσκησαν έφεση. Η συζήτηση έλαβε χώρα στις 11 Απριλίου 2008.

16. Στις 4 Αυγούστου 2008, το Εφετείο Δωδεκανήσου εξέδωσε την απόφασή του (απόφαση αριθ. 165/2008).

17. Οι διάδικοι δεν ενημέρωσαν το Δικαστήριο ούτε για το περιεχόμενο των αποφάσεων που εκδόθηκαν επί της παρούσας υπόθεσης ούτε αν, μετά το πέρας την διαδικασίας σε δεύτερο βαθμό, οι διάδικοι άσκησαν αίτηση αναίρεσης. Οι παρατηρήσεις της Κυβέρνησης αφήνουν να εννοηθεί ότι η διαδικασία έχει περατωθεί.

II. ΤΟ ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟ ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ Η ΠΡΑΚΤΙΚΗ

18. Οι εφαρμοστέες διατάξεις του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας έχουν ως εξής:

«Το δικαστήριο ενεργεί μόνο ύστερα από αίτηση διαδίκου και αποφασίζει με βάση τους πραγματικούς ισχυρισμούς που προτείνουν και αποδεικνύουν οι διάδικοι (...)»

Άρθρο 108

«Οι διαδικαστικές πράξεις ενεργούνται με πρωτοβουλία και επιμέλεια των διαδίκων (...)»

Τα πιο πάνω αναφερόμενα άρθρα καθιερώνουν αντίστοιχα τις αρχές της διαθέσεως και της πρωτοβουλίας των διαδίκων. Σύμφωνα με την αρχή της διαθέσεως, η δικαστική προστασία μέσα στο πλαίσιο των πολιτικών δικών παρέχεται μόνον εφόσον ζητηθεί από τους διαδίκους, στο μέτρο που ζητείται και εάν συνεχίσει να ζητείται. Εξάλλου, σύμφωνα με την αρχή της πρωτοβουλίας των διαδίκων, η πρόοδος μιας πολιτικής δίκης εξαρτάται εξ ολοκλήρου από την επιμέλεια των διαδίκων (Π. Γέσιου-Φαλτσή, *Civil Procedure in Hellas*, éd. Sakkoulas-Kluwer, σελ. 45 επ.).

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

I. ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΩΝ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 § 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

19. Η προσφεύγουσα παραπονείται για το δίκαιο και τη διάρκεια των επίδικων διαδικασιών. Επικαλείται το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης, τα εφαρμοστέα τμήματα του οποίου έχουν ως εξής:

«Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή δικαίως (...) εντός λογικής προθεσμίας, υπό δικαστηρίου (...) το οποίον θα αποφασίση (...) επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως (...)»

A. Επί της αιτίας της ελκόμενης από το δίκαιο της πρώτης διαδικασίας

20. Η προσφεύγουσα παραπονείται για το δίκαιο της διαδικασίας που κίνησε ο Γ.Π., και ειδικότερα, παραπονείται ότι στερήθηκε το φυσικό δικαστή της ενώπιον του εφετείου.

Επί του παραδεκτού

21. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι σύμφωνα με το άρθρο 19 της Σύμβασης, αποστολή του είναι να εξασφαλίζει τον σεβασμό των υποχρεώσεων που απορρέουν από την Σύμβαση για τα συμβαλλόμενα Μέρη. Ειδικότερα, δεν είναι αρμόδιο να εξετάσει τα πραγματικά ή νομικά σφάλματα στα οποία υποτίθεται ότι περιέπεσε ένα εθνικό δικαστήριο, εκτός αν και στο μέτρο που θα μπορούσαν να έχουν προσβάλει τα δικαιώματα και τις ελευθερίες που προστατεύονται από την Σύμβαση (βλέπε, ειδικότερα, *Garcia Ruiz κατά Ισπανίας*, [GC], αριθ. 30544/96, § 28, CEDH 1999-I). Επιπλέον, οι εθνικές αρχές, και ειδικότερα τα πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια δικαστήρια, είναι καταρχήν αρμόδιες να ερμηνεύουν και να εφαρμόζουν το εθνικό δίκαιο (βλέπε, μεταξύ πολλών άλλων, *Streletz, Kessler και Krenz κατά Γερμανίας* [GC], αριθ. 34044/96, 35532/97 και 44801/98, § 49, CEDH 2001-II).

22. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο δε διαπιστώνει καμία ένδειξη αυθαιρεσίας στη διεξαγωγή της επίδικης διαδικασίας, η οποία τήρησε την αρχή της αντιμωλία συζήτησης και στη διάρκεια της οποίας η προσφεύγουσα είχε τη δυνατότητα να εκθέσει όλα τα επιχειρήματα για την υπεράσπιση της υπόθεσής της. Επιπλέον, το Δικαστήριο δε διακρίνει καμία ένδειξη παραβίασης των δικονομικών δικαιωμάτων της ενδιαφερομένης. Εν κατακλείδι, το Δικαστήριο εκτιμά ότι, κρινόμενη στο σύνολό της, η επίδικη διαδικασία είχε δίκαιο χαρακτήρα, με την έννοια του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης.

23. Συνεπώς, η αιτίαση αυτή είναι προδήλως αβάσιμη και πρέπει να απορριφθεί κατ'εφαρμογή του άρθρου 35 §§ 3 και 4 της Σύμβασης.

B. Επί της αιτίασης της ελκόμενης από τη διάρκεια των δύο διαδικασιών

1. Επί του παραδεκτού

24. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη με την έννοια του άρθρου 35 § 3 της Σύμβασης. Σημειώνει επιπλέον ότι αυτή δεν προσκρούει σε κανέναν άλλο λόγο απαραδέκτου. Πρέπει επομένως να κηρυχθεί παραδεκτή.

2. Επί της ουσίας

α) Περίοδοι που πρέπει να ληφθούν υπόψη

25. Η πρώτη επίδικη διαδικασία άρχισε την 1^η Σεπτεμβρίου 1986, με την κατάθεση της αγωγής ενώπιον του Πρωτοδικείου Ρόδου, και περατώθηκε στις 18 Ιουνίου 2007, με την απόφαση αριθ. 1434/2007 του Αρείου Πάγου. Διήρκεσε επομένως πάνω από είκοσι έτη και εννέα μήνες για τρεις βαθμούς δικαιοδοσίας. Σε ό,τι αφορά τη δεύτερη διαδικασία, αυτή άρχισε στις 17 Ιουλίου 1989, με την κατάθεση της ανταγωγής ενώπιον του Πρωτοδικείου Ρόδου, και, κατά τα φαινόμενα, περατώθηκε στις 4 Αυγούστου 2008, με την απόφαση αριθ. 165/2008 του Εφετείου Δωδεκανήσου. Διήρκεσε επομένως πάνω από δεκαεννέα έτη για δύο βαθμούς δικαιοδοσίας.

β) Εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας των διαδικασιών

26. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι οι επίδικες διαδικασίες διεξήχθησαν χωρίς υπερβολικές καθυστερήσεις. Αναφερόμενη στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας που αφήνει την πρωτοβουλία της διαδικασίας στους διαδίκους, η Κυβέρνηση εκτιμά ότι η χρονολογική ανάλυση αποδεικνύει εν προκειμένω την απουσία επιμέλειας από την πλευρά των διαδίκων. Ως προς τούτο, σημειώνει ότι αυτοί άφησαν να κυλήσουν πάνω από τέσσερα έτη προτού ζητήσουν την εκκίνηση της διαδικασίας των αποδείξεων και ότι ζήτησαν οκτώ φορές αναβολή της ακρόασης μαρτύρων. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει επιπλέον ότι θα έπρεπε να αφαιρεθεί από τη συνολική διάρκεια της δεύτερης διαδικασίας τόσο η περίοδος κατά την οποία αυτή αναβλήθηκε εν αναμονή της τελεσιδικίας της πρώτης, όσο και η πρόσθετη καθυστέρηση περίπου πέντε μηνών που σημείωσε η προσφεύγουσα για τη συνέχιση της δίκης ενώπιον του Πρωτοδικείου Ρόδου.

27. Η προσφεύγουσα αντικρούει αυτές τις θέσεις, υποστηρίζοντας ότι επέδειξε επιμέλεια στα πλαίσια των επίδικων διαδικασιών και ότι δεν μπορεί να της καταλογιστεί καμία καθυστέρηση. Υπογραμμίζει ότι δεν είχε ούτε υποχρέωση ούτε άλλο λόγο να ενδιαφερθεί για την τύχη της διαδικασίας που είχε εισάγει η αντίδικη πλευρά. Αμφισβητεί επιπλέον την ανάγκη αναβολής της διαδικασίας που είχε εισάγει και εκτιμά ότι αυτή η απόφαση προκάλεσε σημαντική καθυστέρηση στην εξέταση της υπόθεσής της.

28. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας μιας διαδικασίας εκτιμάται σύμφωνα με τις συνθήκες της υπόθεσης και λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων που έχουν καθιερωθεί από την νομολογία του, και ειδικότερα

της πολυπλοκότητας της υπόθεσης, της συμπεριφοράς του προσφεύγοντος και εκείνης των αρμοδίων αρχών, καθώς και του αντικειμένου της διαφοράς για τους ενδιαφερόμενους (βλέπε, μεταξύ πολλών άλλων, *Frydlender κατά Γαλλίας* [GC], αριθ. 30979/96, § 43, CEDH 2000-VII).

29. Το Δικαστήριο έχει χειριστεί πολλές φορές υποθέσεις που εγείρουν ζητήματα παρόμοια με εκείνα της προκείμενης υπόθεσης και έχει διαπιστώσει την παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης (βλέπε την πιο πάνω απόφαση *Frydlender*).

30. Αφού εξέτασε όλα τα στοιχεία που του υποβλήθηκαν, το Δικαστήριο θεωρεί ότι η Κυβέρνηση δεν εξέθεσε κανένα γεγονός ή επιχείρημα που να μπορεί να οδηγήσει σε διαφορετικό συμπέρασμα στην παρούσα περίπτωση.

31. Ειδικότερα, το Δικαστήριο παραδέχεται, καταρχήν, ότι οι διάδικοι άφησαν να κυλήσουν πάνω από τέσσερα έτη προτού να ζητήσουν την εκκίνηση της διαδικασίας των αποδείξεων στο πλαίσιο της πρώτης διαδικασίας. Η συμπεριφορά αυτή, για την οποία η προσφεύγουσα δεν παρέχει καμία τεκμηριωμένη εξήγηση, ευθύνεται για μία συνολική καθυστέρηση περίπου τεσσάρων ετών, για την οποία δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνο το Κράτος. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει επί του σημείου αυτού, ότι μόνο οι καθυστερήσεις που είναι καταλογιστέες στις αρμόδιες δικαστικές αρχές μπορούν να οδηγήσουν στην διαπίστωση μιας αντίθετης προς την Σύμβαση υπέρβασης της λογικής προθεσμίας. Εν τούτοις, το Δικαστήριο εκτιμά ότι αυτή η καθυστέρηση, η οποία επηρέασε και τη διάρκεια της δεύτερης διαδικασίας, δεν αρκεί για να απαλλάξει τις δικαστικές αρχές από την ευθύνη τους ως προς τη συνολική διάρκεια που γνώρισαν οι διαδικασίες. Πράγματι, ακόμη και στα νομικά συστήματα που καθιερώνουν την αρχή της διεξαγωγής της δίκης από τους διαδίκους, η συμπεριφορά των ενδιαφερομένων δεν απαλλάσσει τους δικαστές από την εξασφάλιση της επιθυμητής από το άρθρο 6 § 1 ταχύτητας (*Λιτοσελίτης κατά Ελλάδας*, αριθ. 62771/00, § 30, 5 Φεβρουαρίου 2004).

32. Το Δικαστήριο δε λησμονεί, επιπλέον, ότι η δεύτερη διαδικασία, ήτοι εκείνη που κίνησε η προσφεύγουσα κατά του αντιδίκου, έπρεπε να ανασταλεί ώσπου το Πρωτοδικείο Ρόδου αποφανθεί τελεσιδικώς επί της πρώτης διαδικασίας, η οποία ομοίως εκκρεμούσε ενώπιόν του. Βέβαια, λαμβανομένης υπόψη της σχέσης μεταξύ των αγωγών, το Δικαστήριο δεν μπορεί να αμφισβητήσει την αναγκαιότητα αυτού του μέτρου, το οποίο έλαβε το δικαστήριο σύμφωνα με τον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας και με γνώμονα την ορθή απονομή της δικαιοσύνης. Ωστόσο, η αναβολή

αυτή ευθύνεται για τη βασική καθυστέρηση που γνώρισε η δεύτερη επίδικη διαδικασία. Πρέπει συνεπώς, προκειμένου να αξιολογηθεί η διάρκεια αυτής, να καθορισθεί ο υπαίτιος. Κατά την άποψη του Δικαστηρίου, δεδομένου ότι η διεξαγωγή της πρώτης διαδικασίας σε πρώτο βαθμό εξαρτάτο από το ίδιο δικαστήριο, θα ήταν αυθαίρετη η παράκαμψη της ευθύνης του εν λόγω δικαστηρίου για τη δεύτερη διαδικασία, η οποία υπέστη άμεσα τον αντίκτυπο των καθυστερήσεων που σημειώθηκαν στην πρώτη. Επιπλέον, ακόμα και αν το Πρωτοδικείο Ρόδου δεν ευθυνόταν για το διάστημα των τεσσάρων ετών περίπου που χρειάστηκε στη συνέχεια το Εφετείο Δωδεκανήσου για να εξετάσει την κατ'έφεση διαδικασία, η συνολική διάρκεια της δεύτερης διαδικασίας παραμένει υπερβολική. Καμία καθυστέρηση στη συνέχισή της δεν μπορεί τέλος να καταλογισθεί στην προσφεύγουσα, καθώς η απόφαση αριθ. 87/2005 του Εφετείου Δωδεκανήσου της κοινοποιήθηκε στις 7 Ιουνίου 2005 και αυτή συνέχισε τη δίκη ενώπιον του πρωτοδικείου με αίτηση της 12 Αυγούστου 2005.

33. Λαμβανομένης υπόψη της νομολογίας του επί του ζητήματος αυτού, το Δικαστήριο εκτιμά ότι εν προκειμένω η διάρκεια των επίδικων διαδικασιών είναι υπερβολική και δε συνάδει με την απαίτηση της «λογικής προθεσμίας».

34. Συνεπώς, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 ως προς τη διάρκεια των επίδικων διαδικασιών.

III. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

35. Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης,

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της και εάν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλομένου Μέρους επιτρέπει την ατελή μόνον επανόρθωση των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο επιδικάζει στον ζημιωθέντα διάδικο, εφόσον συντρέχει λόγος, μία δίκαιη ικανοποίηση.»

A. Ζημία

36. Η προσφεύγουσα αξιώνει 383.958 ευρώ για υλική ζημία. Το ποσό αυτό αντιστοιχεί στα ποσά που εκτιμά ότι έπρεπε να καταβάλει στον Γ.Π. δυνάμει της

απόφασης αριθ. 87/2007 του Εφετείου Δωδεκανήσου. Αξιώνει επιπλέον 150.000 ευρώ για την ηθική βλάβη που υποστηρίζει ότι υπέστη.

37. Η Κυβέρνηση καλεί το Δικαστήριο να απορρίψει το αίτημα για υλική ζημία. Υποστηρίζει επιπλέον ότι μία διαπίστωση της παραβίασης θα συνιστούσε αφ'εαυτής μία επαρκή δίκαιη ικανοποίηση για ηθική βλάβη. Εναλλακτικά, υποστηρίζει ότι το επιδικαστέο για την αιτία αυτή ποσό δεν μπορεί να υπερβεί τα 1.000 ευρώ.

38. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η διαπίστωση της παραβίασης της Σύμβασης στην οποία κατέληξε απορρέει αποκλειστικά από μία παραγνώριση του δικαιώματος της ενδιαφερόμενης να εκδικασθεί η υπόθεσή της εντός «λογικής προθεσμίας». Υπό αυτές τις συνθήκες, δε διακρίνει αιτιώδη συνάφεια μεταξύ της διαπιστωθείσας παραβίασης και οποιασδήποτε υλικής ζημίας μπορεί να υπέστη η προσφεύγουσα. Πρέπει επομένως να απορριφθεί αυτή η πλευρά των αξιώσεών της. Αντιθέτως, το Δικαστήριο εκτιμά ότι η προσφεύγουσα υπέστη μία βέβαιη ηθική βλάβη την οποία δεν επανορθώνει επαρκώς η διαπίστωση της παραβίασης της Σύμβασης. Αποφαινόμενο κατά δίκαιη κρίση, της επιδικάζει 20.000 ευρώ για την αιτία αυτή, πλέον οποιουδήποτε ποσού μπορεί να οφείλεται ως φόρος.

Β. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

39. Η προσφεύγουσα ζητεί, προσκομίζοντας τιμολόγιο, 1.000 ευρώ για τα έξοδα και τη δικαστική δαπάνη στα οποία υποβλήθηκε ενώπιον του Δικαστηρίου.

40. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι το αίτημα είναι υπερβολικό και καλεί το Δικαστήριο να το απορρίψει.

41. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η επιδίκαση εξόδων και δικαστικής δαπάνης στη βάση του άρθρου 41 προϋποθέτει την απόδειξη της πραγματικότητας, της αναγκαιότητάς τους και, επιπλέον, του εύλογου χαρακτήρα του ύψους τους (*Ιατρίδης κατά Ελλάδας* [GC], no. 31107/96, § 54, CEDH 2000-XI).

42. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο κρίνει λογικό το αιτούμενο ποσό και το επιδικάζει στο σύνολό του, πλέον οποιουδήποτε ποσού που μπορεί να οφείλει η προσφεύγουσα ως φόρο.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

43. Το Δικαστήριο κρίνει προσηκόν να βασίσει το επιτόκιο των τόκων υπερημερίας στο επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΑ,

1. *Κηρύσσει* την προσφυγή παραδεκτή ως προς την αιτίαση την ελκόμενη από την υπερβολική διάρκεια των διαδικασιών και απαράδεκτη κατά τα λοιπά.

2. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης.

3. *Αποφαίνεται*

α) ότι το εναγόμενο Κράτος οφείλει να καταβάλει στην προσφεύγουσα, μέσα σε τρεις μήνες από την ημέρα κατά την οποία η απόφαση θα καταστεί τελεσίδικη σύμφωνα με το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης, 20.000 (είκοσι χιλιάδες) ευρώ για ηθική βλάβη, και 1.000 (χίλια) ευρώ για έξοδα και δικαστική δαπάνη, πλέον οποιουδήποτε ποσού μπορεί να οφείλει η προσφεύγουσα ως φόρο,

β) ότι, από τη λήξη της προθεσμίας αυτής και μέχρι την καταβολή, τα ποσά αυτά θα προσαυξηθούν με τόκους υπολογιζόμενους με επιτόκιο ίσο με το επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, το οποίο θα ισχύει κατά την εν λόγω περίοδο, προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

4. *Απορρίπτει* το αίτημα δίκαιης ικανοποίησης κατά τα λοιπά.

Συντάχθηκε στη γαλλική γλώσσα και στη συνέχεια κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 30 Απριλίου 2009 κατ'εφαρμογή του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του κανονισμού.

(υπογραφή)

Søren Nielsen

Γραμματέας

(υπογραφή)

Nina Vajić

Πρόεδρος